

Prognose bevolking en huishoudens gemeente Groningen

2023-2043

OIS Groningen
April 2024

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	4
2 Bevolkingsprognose	5
3. Huishoudensprognose	13
4. Bevolkingsprognose; model en aannames	14
Literatuur	17
Colofon	18

Samenvatting

Bevolking groeit maar minder hard

De bevolking van de gemeente Groningen blijft de komende twintig jaar groeien van bijna 238.000 inwoners in 2023 tot ruim 273.400 in 2043. De verwachting is dat Groningen in 2034 de grens van 260.000 inwoners passeert. De buitenlandse migratiesaldi blijven, net als de afgelopen jaren, een belangrijke rol spelen bij de toekomstige bevolkingsgroei. In de recentste bevolkingsprognose is het geschatte aantal inwoners ten opzichte van de prognose van een jaar geleden naar beneden bijgesteld: vanaf 2040 wordt verwacht dat het aantal inwoners jaarlijks 1000 lager zal zijn.

Bevolkingsprognose naar leeftijd

De verwachting is dat bijna alle leeftijdsgroepen in omvang zullen toenemen. Groningen als een echte studentenstad is en blijft zichtbaar in de leeftijdsgroep 20-24 jaar die naar verwachting ook in 2043 de grootste groep zal blijven.

Bevolkingsprognose naar wijk

De bevolkingsontwikkeling binnen de wijken van Groningen zal de komende jaren uiteenlopen. De wijk Middenwest groeit waarschijnlijk met 6.700 inwoners en wordt met ruim 25.300 inwoners in 2043 de grootste wijk van de gemeente Groningen. De verwachting is dat de relatief grootste bevolkingsafname zal plaatsvinden in de wijk Ten Post e.o. met -7,4 inwoners per 100 inwoners.

Groei aantal huishoudens toe te schrijven aan groei eenpersoonshuishoudens

Het aantal huishoudens blijft de komende twintig jaar groeien, van 141.290 in 2023 tot bijna 166.500 in 2043. Deze groei wordt, net als de afgelopen jaren, voornamelijk bepaald door een toename van het aantal eenpersoonshuishoudens. Naar verwachting zal de grens van 150.000 huishoudens worden bereikt in 2038.

1 Inleiding

Aanleiding

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen (OIS) maakt jaarlijks een bevolkingsprognose van de gemeente Groningen en de daarbinnen gelegen wijken en dorpen. Bevolkingsprognoses dienen als richtlijn bij het ontwikkelen van advies en beleid op uiteenlopende terreinen, waaronder wonen, onderwijs, infrastructuur en voorzieningen. Ook dit jaar vroeg de kerngroep Basismonitor van de gemeente Groningen, om een bevolkings- en huishoudensprognose te maken. In dit rapport presenteren we de bevindingen van de bevolkingsprognose 2023-2043 op gemeente- en wijkniveau. We geven daarbij ook een doorkijk naar de meest waarschijnlijke toekomstige bevolkingsontwikkelingen naar leeftijd en geslacht. Daarnaast geeft dit rapport een samenvatting van de voornaamste resultaten afkomstig uit de recente huishoudensprognose voor de periode 2023-2043.

Werkwijze

Voor het maken van de bevolkingsprognose is gebruik gemaakt van het Gemeentelijke Bevolking Prognosemodel (GBPro-model)¹. Allereerst zijn trends geschat van de demografische factoren geboorte, sterfte, gevestigde en vertrokken personen (gesplitst in binnen- en buitenlandse migratie). Deze trends zijn gebaseerd op gegevens uit de Basisregistratie Personen (BRP) over de periode 2013 tot 2023. De waargenomen trends vormen de basis voor de veronderstellingen over geboorte, sterfte, gevestigde en vertrokken personen, die op hun beurt de grondslag vormen voor de gemeentelijke prognose van deze factoren. De prognose voor het aantal inwoners van de gemeente Groningen wordt vervolgens op de volgende manier vastgesteld. Het inwonertal op 1 januari groeit door geboorte, binnen- en buitenlandse vestiging, terwijl het afneemt door sterfte, binnenlands- en buitenlands vertrek. Op basis hiervan wordt de bevolkingsomvang op 1 januari van het daaropvolgende jaar bepaald. Deze methodiek wordt vervolgens toegepast voor het daaropvolgende jaar en voor alle jaren binnen de prognoseperiode (20 jaar).

De prognoses voor de bevolking worden tevens beïnvloed door aannames over woningbouw, vooral vanwege de impact hiervan op korte-afstandsverhuizingen (de Jong, te Riele, Huisman, van Duin, Husby en Stoeldraijer, 2022). Als er namelijk nieuwe woningen worden gebouwd in een gemeente, leidt dit over het algemeen tot een stijging van het aantal mensen dat zich daar vestigt. Naast demografische factoren worden daarom ook schattingen van de woningvoorraad meegenomen in de bevolkingsprognose. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), en de woningbouwplanning van maart 2023.

De ontwikkelingen in de huishoudensdynamiek zijn eveneens gemodelleerd en voorspeld met het GBPro-model. Ook dit is gebaseerd op trendanalyses over de periode 2013 tot 2023.

¹ Het model is ontwikkeld door Pronexus B.V. en de werkgroep Bevolkingsprognose van de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO)

Drie scenario's woningbouwprogramma's

Bevolkingsprognoses worden gekenmerkt door onzekerheden over hoe een bevolking zich kan ontwikkelen in de toekomst. Om deze onzekerheden in beeld te brengen, wordt er veelal gebruik gemaakt van scenario's (de Jong en Hilderink, 2004). OIS heeft drie scenario's doorgerekend voor de bevolking op basis van de verwachte ontwikkelingsrichtingen van de woningvoorraad voor de komende 20 jaar. Deze toekomstvarianten vormen een bandbreedte waarin de bevolking van de gemeente Groningen zich richting 2043 kan ontwikkelen.

De scenario's gaan uit van de volgende aannames over de geplande woningbouw: in scenario 1 komen er tot 2042 bijna 25.975 woningen bij. De scenario's 2 en 3 leiden respectievelijk tot een toename van de woningaantallen met 24.000 en 21.050. Kenmerkend voor de plancapaciteit is dat deze kunnen verschuiven of wijzigen, vaak als gevolg van factoren zoals toenemende bouwkosten en de aanwezigheid van 'zachte' plannen (woningbouwplannen die nog niet zijn opgenomen in een bestemmingsplan). Een van de uitgangspunten van de scenario's is dat scenario 1 een hogere capaciteit heeft dan scenario 2. Hierdoor is het mogelijk om wijzigingen op te vangen en nog steeds aan de behoefte aan woningen te voldoen. Scenario 2 wordt daarom als het meest waarschijnlijke scenario voor zowel woningbouwplanning als prognose beschouwd. In dit rapport presenteren we daarom de resultaten van deze variant in details.

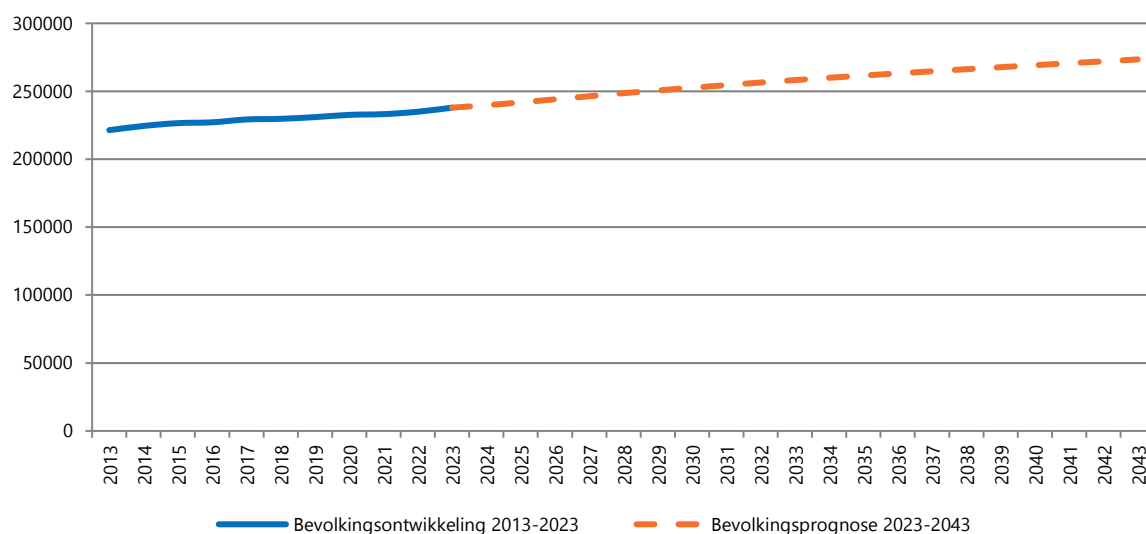
Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de belangrijkste bevindingen van de bevolkingsprognose 2023-2043. Daarna gaat hoofdstuk 3 dieper in op de toekomstige ontwikkelingen van de huishoudens per type. Tot slot geven we in hoofdstuk 4 een beknopte beschrijving van het prognosemodel en gaan we in op de belangrijkste veronderstellingen die in deze bevolkingsprognose zijn gebruikt.

2 Bevolkingsprognose

De nieuwe bevolkingsprognose beschrijft de periode 2023 tot 2043. Volgens deze prognose neemt de bevolking van Groningen met ruim 35.000 inwoners toe van bijna 238.000 inwoners in 2023 tot 273.400 inwoners in 2043. In de loop van 2034 zal Groningen de grens van 260.000 inwoners passeren, zie Figuur 1. Na de figuur geven we een overzicht van de belangrijkste uitkomsten van de bevolkingsprognose 2023-2043.

Figuur 1: Waarneming en prognose bevolking, gemeente Groningen, 2013-2043

Ontwikkeling natuurlijke groei, binnen- en buitenlands migratiesaldo

Drie componenten bepalen uiteindelijk of de bevolking in een bepaald gebied toe- of afneemt. Dit zijn:

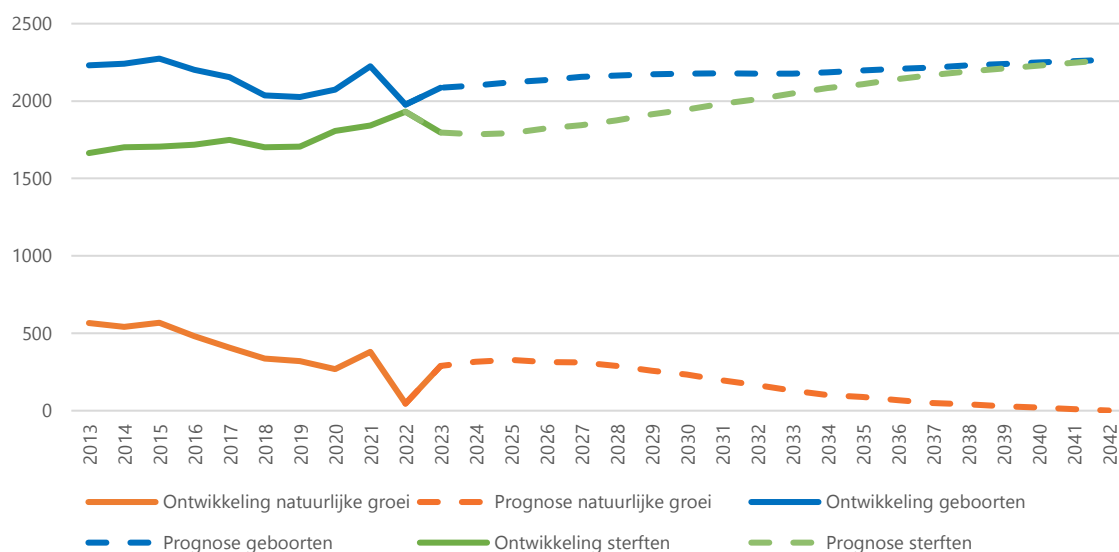
- Natuurlijke groei (geboorte minus sterfte)
- Binnenlands migratiesaldo (het verschil tussen de binnenlandse vestiging en het binnenlands vertrek)
- Buitenlands migratiesaldo (het verschil tussen de buitenlandse vestiging en het buitenlands vertrek),

In de volgende alinea's bespreken we de dynamiek van de drie componenten van bevolkingsontwikkeling in het afgelopen decennium, evenals de toekomstige ontwikkelingen voor de prognoseperiode van 20 jaar. De aannames die ten grondslag liggen aan de prognosecijfers worden beschreven in hoofdstuk 5 ('Bevolkingsprognose; model en aannames') van dit rapport.

Natuurlijke groei

De natuurlijke groei van de bevolking is het verschil tussen het aantal levend geboren kinderen en het aantal sterfgevallen. Figuur 2 laat de (verwachte) ontwikkeling van de natuurlijke groei in de periode 2013 tot en met 2042 zien.

Figuur 2: Ontwikkeling geboorten, sterften en natuurlijke groei in de gemeente Groningen, 2013-2042

Tot en met 2019 zien we een afnemende trend in het aantal geboorten. In de twee jaren die daarop volgen was er sprake van een kleine opleving. In de loop van 2022 neemt dit echter weer af. In 2022 werden er in de gemeente Groningen 1.977 kinderen geboren. Dat zijn er 247 minder dan in 2021, een daling van 11 procent. In de afgelopen tien jaar werden niet eerder zo weinig baby's geboren en bereikte het aantal geboortes een laagterecord.

De dalende trend kan verklaard worden doordat meer vrouwen kinderloos blijven (van Duin en Feijten (2023) beschreven een vergelijkbaar scenario op nationaal niveau). We zien namelijk dat in 2022 het gemiddelde op 1,15 kind per vrouw lag, het laagste cijfer in de afgelopen tien jaar, terwijl het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd steeg.

Hoewel het aantal geboorten een dalende trend vertoont en het gemiddelde aantal kinderen per vrouw laag was in 2022, anticiperen we op een herstel naar het niveau van vóór 2022. De stijgende trend in de toekomstige ontwikkeling van het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd ondersteunt deze verwachte ontwikkeling van het aantal geboorten. Hoeveel kinderen er geboren worden, hangt namelijk ook af van het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd. Ondanks de verwachte afname van het vruchtbaarheidscijfer van 1,14 naar 1,06 zal een stijging van het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd de ontwikkeling in het aantal geboorten kunnen verklaren. De meest recent geboorteprognose wijst uit dat het totale aantal geboorten in Groningen jaarlijks gemiddeld 2.180 zal zijn.

We zien dat het aantal sterfgevallen de afgelopen tien jaar geleidelijk toenam van zo'n 1.160 in 2013 tot 1.930 in 2022. In de periode 2020 tot en met 2022 nam de sterfte sterker toe. Dit kan worden verklaard doordat er in Groningen jaarlijks meer mensen overlijden dan in de jaren voor de coronapandemie (het CBS en RIVM (2022) beschreven een vergelijkbare situatie op landelijk niveau). De toename van het aantal sterfgevallen gaat ook samen met de groei van het aantal ouderen. In 2013 waren in Groningen ruim 28.700 inwoners van 65 jaar of ouder (13 procent van de bevolking), in 2023 is dit aantal opgelopen tot ruim 36.600 (15 procent van de bevolking). Met de toenemende vergrijzing van de bevolking neemt ook het aantal sterften toe, vanwege het verhoogde risico op overlijden van ouderen. Naar verwachting neemt de absolute sterfte in de periode 2023-2043 toe van

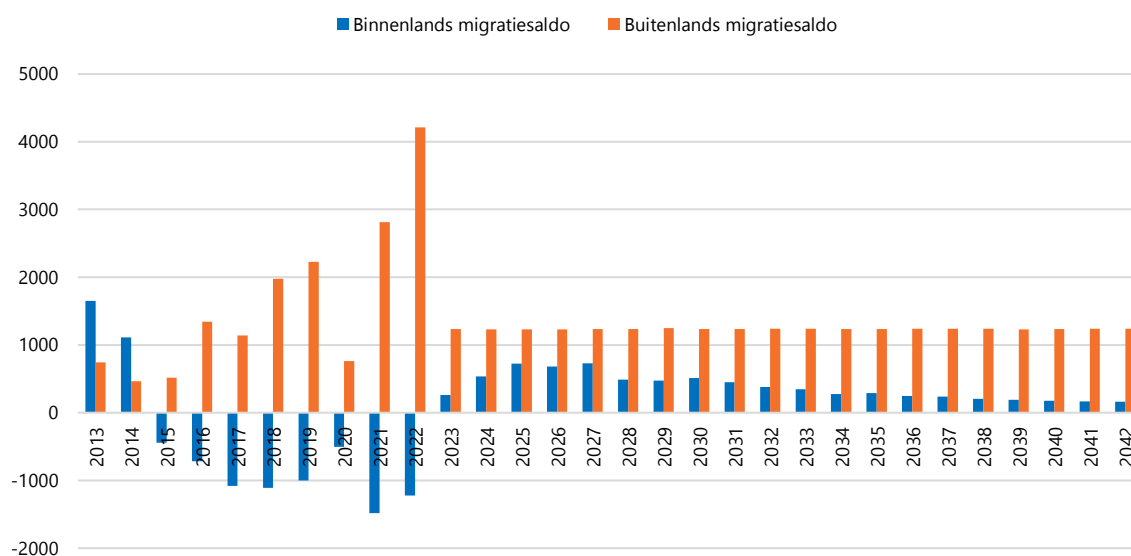
1.780 tot bijna 2.270 sterfgevallen per jaar.

Zoals al is aangegeven wordt de natuurlijke groei van de bevolking bepaald door geboorte en sterfte. In de periode 2013 tot en met 2022 daalde de natuurlijke groei, waarbij in 2022 een dieptepunt werd bereikt met een natuurlijke groei van slechts 46 personen. De geboorte- en sterfteprognose tonen dat het jaarlijkse aantal overledenen sterker toeneemt dan het jaarlijkse aantal geboorten waardoor er sprake zal zijn van een dalende trend in de natuurlijke groei.

Binnenlands- en buitenlands migratiesaldo

Het binnenlands migratiesaldo schommelde fors in de afgelopen tien jaar, zie Figuur 3. Zo zijn de positieve binnenlandse migratiesaldi vanaf 2015 omgeslagen in negatieve saldi. Dit betekent dat er sinds 2015 meer mensen vertrekken naar andere delen van Nederland dan dat er vanuit Nederland naar de gemeente Groningen komen. De negatieve binnenlandse migratiesaldi lopen in de prognosejaren opvallend snel op tot positieve migratiesaldi die gedurende de hele prognoseperiode schommelen tussen de 160 en 727 personen. De verwachte ontwikkeling van het binnenlands migratiesaldo in de prognoseperiode is een direct gevolg van de woningbouwprogrammering tot 2042. Als gevolg van minder of meer woningbouw in een bepaald jaar zal het migratiesaldo in de prognoseperiode hoger of lager zijn.

Figuur 3: Migratiesaldi (binnen- en buitenlands), gemeente Groningen, 2013 tot en met 2042

Het buitenlands migratiesaldo is het aantal personen dat zich vanuit het buitenland in de gemeente vestigt min het aantal inwoners dat de gemeente verlaat om zich buiten Nederland te vestigen. Het buitenlands migratiesaldo vertoont het meest onregelmatige patroon van alle componenten van de bevolkingsontwikkeling, zie Figuur 3. In Groningen is het aantal internationale immigranten opgelopen van 5.190 in 2013 tot 9.359 in 2022. Het aantal emigranten daarentegen is in dezelfde periode opgelopen van 4.447 naar 5.149. Het buitenlandse migratiesaldo is hierdoor in de afgelopen tien jaar gestegen tot bijna 4.210 in 2022.

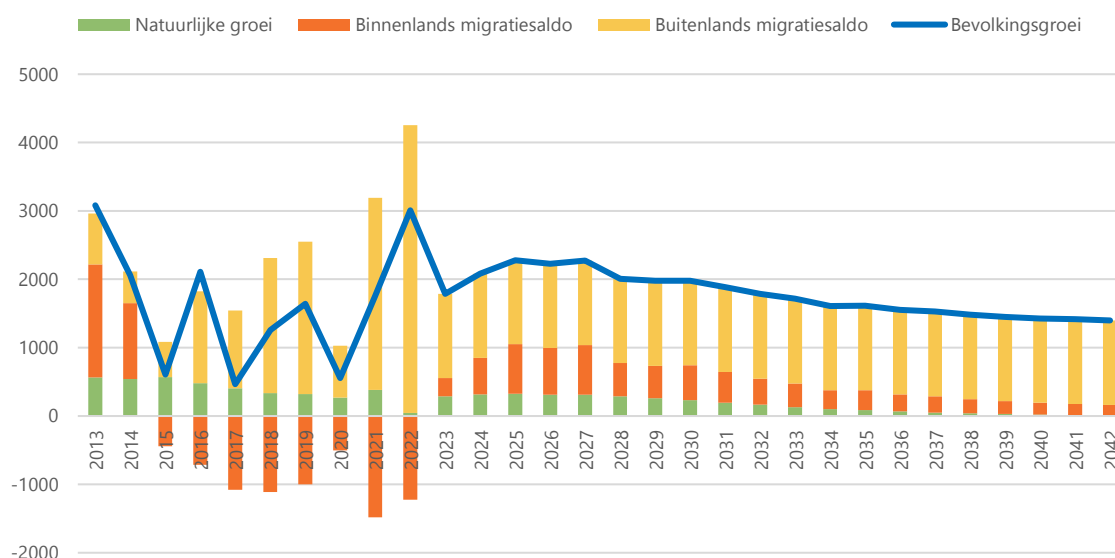
Buitenlandse migratie kent een grillig verloop en is hierdoor lastig te voorspellen. Het is daarom onzeker of de buitenlandse migratiestromen de komende jaren op een vergelijkbaar hoog niveau zullen blijven. De prognose van het buitenlands migratiesaldo is daarom niet gebaseerd op patronen of trends van de internationale migratie van de afgelopen tien jaar. We voorzien tot en met 2042 een

gemiddelde buitenlandse instroom van ruim 6.970 personen per jaar en een gemiddelde buitenlandse uitstroom van bijna 5.740 personen. Dat betekent dat het migratiesaldo de komende twintig jaren naar verwachting gemiddeld rond de 1.230 personen zal liggen. De vestiging zal het hoogst zijn in de leeftijd van 17 tot en met 24 jaar, het vertrek zal het hoogst zijn in de leeftijdscategorie 21 tot en met 25 jaar.

Bevolkingsgroei voornamelijk bepaald door buitenlands migratiesaldo

Figuur 4 toont de ontwikkeling van de (verwachte) bevolkingsgroei en de onderliggende componenten over de periode 2013 tot en met 2042. Tot en met 2014 was er een positief binnenlands migratiesaldo voor de gemeente Groningen, wat betekent dat er meer mensen vanuit andere delen van Nederland naar de gemeente verhuisden dan andersom. Vooral hierdoor groeide de bevolking. Van 2015 tot en met 2022 veranderde dit en was het binnenlands migratiesaldo negatief. De bevolkingsgroei wordt in deze periode vrijwel volledig bepaald door de (sterk) toegenomen buitenlandse migratiesaldi. De verwachting is dat de bevolking de komende jaren ook voornamelijk zal groeien als gevolg van positieve buitenlandse migratiesaldi. Door de afname in de natuurlijke groei en binnenlands migratiesaldi zal de bevolkingsgroei na 2027 afremmen.

Figuur 4: Bevolkingsgroei Groningen naar onderliggende componenten, 2013 tot en met 2042

Bevolkingsontwikkeling naar leeftijd en geslacht

Tabel 1 biedt een overzicht van de Groningse bevolking naar leeftijd over het afgelopen decennium. We zien dat het aantal inwoners tussen de 20 en 35 jaar met ongeveer 9.500 is toegenomen. In de leeftijdscategorie 35 tot 50 jaar is het aantal inwoners echter gedaald met ruim 1.500. Het aantal 65-plussers is het afgelopen decennium met ongeveer 7.900 fors gestegen.

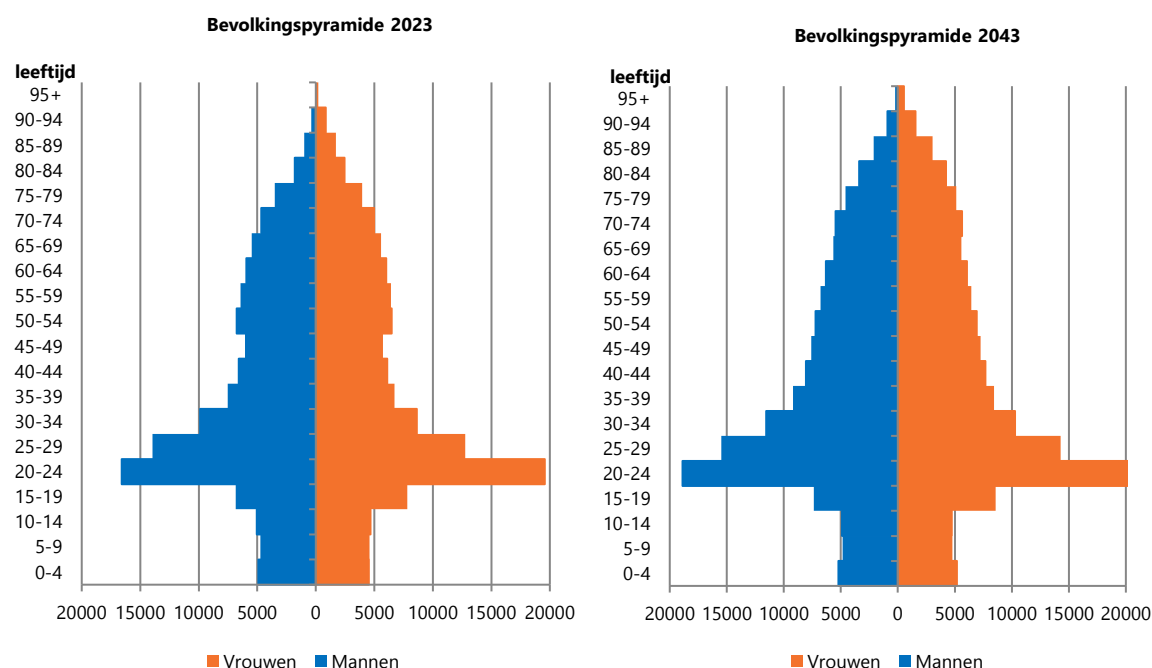
Tabel 1: Bevolking naar leeftijdsgroep 2013, 2023 (1 januari)

Leeftijdscategorie	2013	2023	2023 t.o.v. 2013
0 t/m 19 jaar	44.081	43.134	-947
20 t/m 34 jaar	71.882	81.392	9.510
35 t/m 49 jaar	40.240	38.735	-1.505
50 t/m 64 jaar	36.474	38.044	1.570
65-plus	28.714	36.628	7.914
Totaal aantal inwoners	221.391	237.933	

Figuur 5 laat de leeftijdsopbouw in 2023 en 2043 zien, met een onderscheid tussen mannen en vrouwen. We beschrijven de leeftijdsopbouw van de bevolking in de vorm van een zogenaamde bevolkingspiramide.

Links is de bevolkingspiramide voor 2023 te zien, rechts de verwachte bevolkingspiramides voor 2043. In de huidige piramide (2023) zijn de leeftijdsgroepen 0-4 jaar, 5-9 jaar en 10-14 jaar relatief kleiner dan de overige leeftijdsjaren (m.u.v. de leeftijdsgroepen van 70 jaar en ouder). Groningen als een echte studentenstad is zichtbaar in de leeftijdsgroep 20-24 jaar die de grootste groep vormt. In 2043 ziet de bevolkingspiramide in Groningen er iets anders uit dan in 2023. Met uitzondering van de 10-14 jarige jongens zijn alle leeftijdsgroepen tegen die tijd in omvang toegenomen. De meest omvangrijke groep vinden we nog steeds in de leeftijdsgroep 20-24 jaar.

Figuur 5: Bevolkingspiramide 2023, 2043, gemeente Groningen

Groene en grijze druk gemeente Groningen

'Groene druk' is een maat voor het aandeel jongeren (0-19-jarigen) ten opzichte van de 'productieve bevolking' (20-65-jarigen). De grijze druk is een maat voor het aandeel ouderen (65+) ten opzichte van de 'productieve bevolking'.

In de afgelopen tien jaar is de groene druk met 2,4 procentpunten afgenomen tot 27,3 procent. Deze trend zal zich de komende 20 jaar voortzetten, waarbij de groene druk verder zal dalen tot 25,4 procent in 2043. De grijze druk is de afgelopen tien jaar met 3,8 procentpunten toegenomen tot 23,2 procent, en zal naar verwachting stijgen tot 26,7 procent in 2043.

Sterke samenhang tussen woningbouw en bevolkingsgroei

De verwachting is dat de bevolking in Groningen tussen 2023-2033 met 9,9 procent zal stijgen. Hierna zet de groei van de bevolking tot 2043 minder hard door, met 5,9 procent. Deze daling in de groei van de bevolking in Groningen kan deels verklaard worden door de woningbouwambities. Volgens de woningbouwplanning van de gemeente Groningen staat er momenteel aanzienlijk minder woningbouw gepland in de laatste tien prognosejaren dan in de eerste prognosejaren. Bij relatief lagere bouwambities ontstaat er minder ruimte voor bevolkingsgroei. Daarom zal het effect van de geplande woningbouw in de laatste tien prognosejaren op de bevolkingsgroei worden afgeremd.

Bevolkingsprognose 2023 op wijkniveau

OIS Groningen heeft naast een bevolkingsprognose op gemeenteniveau ook een prognose op wijkniveau gemaakt. Tellen we de prognose voor de wijken bij elkaar op, dan komt dit overeen met de bevolkingsprognose voor de hele gemeente. De prognose op gemeenteniveau is hierbij leidend. De verdeling van de prognose op gemeenteniveau over de verschillende wijken is voornamelijk afhankelijk van de nieuwbouw van woningen. Het uitgangspunt bij deze wijkprognose is dat de woningvoorraad tot 2042 met ruim 24.000 toeneemt. Deze toename is ongelijk verdeeld over de wijken waardoor de bevolking in sommige wijken groeit en in andere wijken krimpt. De wijk Middenwest groeit waarschijnlijk met 6.700 inwoners en wordt met ruim 25.300 inwoners in 2043 de grootste wijk van de gemeente Groningen. Wijken waarin nieuwbouw ook leidt tot sterke groei van de bevolking in absolute zin zijn Oosterparkwijk, Hoogkerk e.o., Meerstad e.o., Meerdorpen en Noordwest. In 6 van de 21 wijken wordt verwacht dat de bevolking zal afnemen. De wijken met de relatief grootste daling zijn Ten Post e.o. (-7,4 procent), Noordoost (-6,6 procent) en Haren-Oost e.o. (-4,1 procent). Een mogelijk verklaring voor de bevolkingsafname in deze wijken kan worden toegeschreven aan zowel een afnemende populatie in de afgelopen tien jaar (vooral onder mensen tussen de 40 en 65 jaar oud), als aan de verwachting van een lage woningbouwproductie in de komende twintig jaar.

Oosterparkwijk populair bij gezinnen

De inschatting is dat de meest populaire wijk voor gezinnen in 2043 de Oosterparkwijk zal zijn (zie Tabel 3): 30 procent van de inwoners zal tot de leeftijdscategorie 30 tot en met 49 jaar behoren en 30 procent zal jonger dan 20 jaar zijn. De verwachting is dat Centrum veel jongeren en jongvolwassenen zal blijven trekken: in 2043 zal 52 procent van de inwoners daar tot de leeftijdscategorie 20 tot en met 29 jaar behoren.

Vergrijzing op wijkniveau

Het gebied Glimmen-Onnen-Noordlaren zal in 2043 het meest vergrijsde gebied van Groningen zijn met een verwacht aandeel 65-plussers van 33 procent. De vergrijzing zal ook de komende twintig jaar een relatief zwaar stempel drukken op de wijken Haren-Oost e.o., Haren-West e.o. en Ten Boer e.o.: ruim 30 procent van de inwoners is dan 65 jaar of ouder.

Tabel 2 toont meer over de verwachte bevolkingssamenstelling naar leeftijd in de gebieden en wijken op 1 januari 2043.

Tabel 2 Bevolkingssamenstelling naar leeftijd, wijkniveau, 1 januari 2043

	0 t/m 19	20 t/m 34	35 t/m 49	50 t/m 64	65-plus
Centrum	12%	60%	12%	9%	8%
Glimmen-Onnen-Noordlaren	17%	13%	14%	23%	33%
Haren-Oost e.o.	19%	12%	18%	21%	30%
Haren-West e.o.	20%	12%	19%	18%	31%
Helpman e.o.	17%	27%	20%	16%	20%
Hoogkerk e.o.	19%	29%	18%	16%	18%
Meerdorpen	26%	29%	21%	14%	11%
Meerstad e.o.	22%	29%	17%	14%	18%
Middenwest	20%	28%	20%	15%	16%
Noorddijk e.o.	19%	18%	21%	18%	24%
Noordoost	18%	19%	20%	20%	23%
Noordwest	17%	39%	16%	12%	17%
Oosterparkwijk	16%	41%	19%	13%	11%
Oud-Noord	15%	44%	18%	12%	11%
Oud-West	13%	47%	14%	12%	15%
Oud-Zuid	13%	49%	16%	11%	11%
Ten Boer e.o.	18%	15%	17%	19%	30%
Ten Post e.o.	15%	21%	16%	20%	27%
Zuidoost	12%	28%	18%	16%	26%
Zuidwest	14%	23%	18%	18%	27%
Gemeente	17%	34%	18%	15%	18%

Geboorteprognose op wijkniveau

Tabel 3 toont wijken waarvan de woningvoorraad in de totale prognoseperiode met meer dan 1000 wooneenheden zal toenemen. Uit de tabel valt verder af te lezen dat in de wijken Zuidwest, Noorddijk e.o., Noordwest en Middenwest er gemiddeld per jaar meer dan één kind per toegenomen wooneenheid geboren zal worden. Dit kan veroorzaakt worden door een combinatie van factoren, namelijk een relatief hoge woningbouwplanning (meer woningbouw kan het aantrekken en behoud van (jonge) gezinnen betekenen waardoor gezinsuitbreiding in het verschiet kan liggen) en een relatief hoog gemiddeld aantal geboorten in de laatste 10 jaar dat zich in de prognoseperiode zal voortzetten.

Tabel 3 Aantal geboorten per toegenomen wooneenheid, 2023-2043, wijkniveau

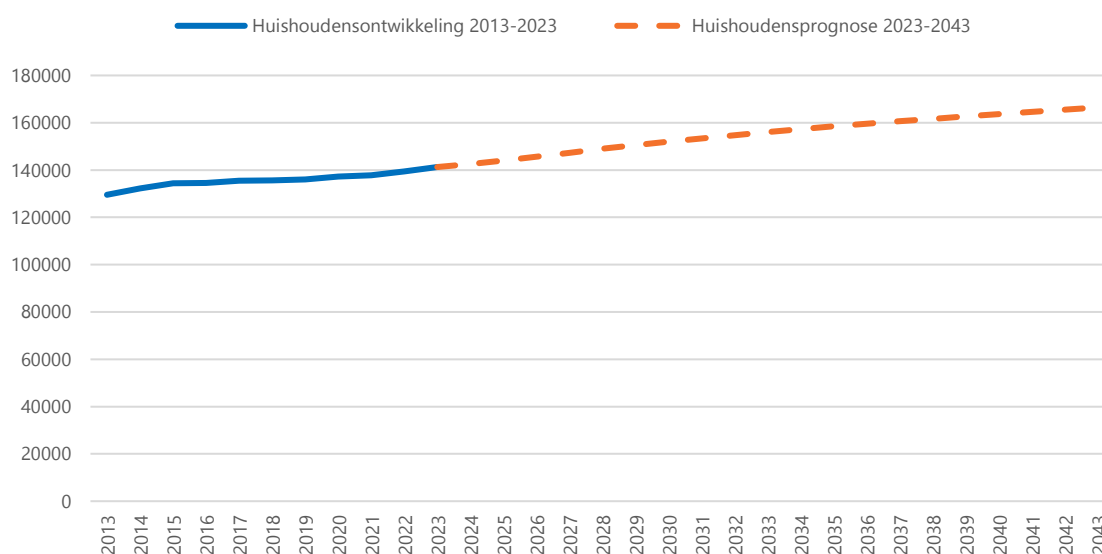
Gebiedsnaam	Toename woningvoorraad	Totaal aantal geboorten	Aantal geboorten per toegenomen wooneenheid
Zuidwest	1034	1546	1,5
Noorddijk e.o.	1115	3169	2,8
Meerdorpen	1943	1077	0,6
Meerstad e.o.	2044	1856	0,9
Noordwest	2542	3947	1,6
MiddenWest	3553	4824	1,4
Oosterparkwijk	3886	3897	1,0

3. Huishoudensprognose

Voor de gemeente Groningen is er een huishoudensprognose opgesteld, die consistent is met de gemeentelijke bevolkingsprognose. De huishoudensprognose beoogt de meest waarschijnlijke toekomstige ontwikkelingen van de huishoudens naar type en grootte te beschrijven. We onderscheiden de huishoudenstypen: alleenstaand, eenoudergezin, stel met kinderen en stel zonder kinderen. In het vervolg van deze paragraaf bespreken we de belangrijkste uitkomsten van de huishoudensprognose voor de periode 2023-2043, zie Figuur 6.

Begin 2023 waren er bijna 141.290 huishoudens in Groningen. Volgens de nieuwe huishoudensprognose van OIS Groningen stijgt het aantal huishoudens tot 2043 met ruim 25.000, tot bijna 166.500. Het aantal van 150.000 huishoudens wordt in 2038 bereikt. Al decennialang wordt een groot deel van de huishoudensgroei veroorzaakt door de groei in eenpersoonshuishoudens. De verwachting is dat we in de komende twintig jaar vergelijkbare ontwikkelingen zullen zien.

Figuur 6: Waarneming en prognose huishoudens, gemeente Groningen, 2013-2043

Relatieve groei aantal huishoudens sterker dan relatieve groei bevolking

Begin 2013 waren er in Groningen ruim 129.500 huishoudens. Het aantal huishoudens is tussen 2013 en 2023 met 9 procent toegenomen tot bijna 141.290. In diezelfde periode groeide het aantal inwoners met 7,5 procent. De groei in het aantal huishoudens was dus sterker dan de bevolkingsgroei. De huishoudensprognose 2023 voorziet voor de periode 2023-2033 een vergelijkbaar beeld: het aantal huishoudens groeit met +10,5 procent sterker dan het aantal inwoners (+8,5 procent). Het aantal huishoudens zal naar verwachting na 2033 met 6,7 procent blijven stijgen tot ongeveer 166.500 huishoudens in 2043. Ook in deze laatste tien prognosejaren is de verwachting dat het aantal huishoudens sterker groeit dan het aantal inwoners (+5,9 procent).

Kleinere huishoudens in 2043

Er wordt verwacht dat tussen 2023 en 2043 vooral het aantal alleenstaanden aanzienlijk zal stijgen, met bijna 18.150. Ook het aantal stellen zonder kinderen zal toenemen (+3.040). De vooruitzichten geven aan dat tegen 2043 het aantal huishoudens met één persoon groter zal zijn dan het aantal huishoudens met meerdere personen samen. Zie Tabel 4.

Tabel 4: Aantal huishoudens naar type gemeente Groningen, 2023, 2043 (1 januari)

Huishoudenstype	2013	2023	2043	2043 t.o.v. 2023
Alleenstaand	77480	84.788	102.935	18.147
Eenoudergezin	8024	8.730	10.393	1.663
Stel met kinderen	17080	17.292	19.626	2.334
Stel zonder kinderen	26968	30.472	33.512	3.040
Totaal aantal huishoudens	129.552	141.248	166.466	25.184

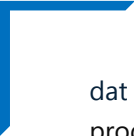
Begin 2023 woonden in een huishouden in Groningen gemiddeld genomen 1,68 personen. Omdat de verwachte toename van het aantal huishoudens groter is dan die van het aantal inwoners (eerdergenoemd) zal de gemiddelde grootte van een huishouden kleiner worden. In 2043 zullen in een huishouden gemiddeld genomen 1,64 personen wonen.

4. Bevolkingsprognose; model en aannames

We hebben voor de bevolkingsprognose het GBPro-model gebruikt. In dit model worden een aantal demografische factoren opgenomen die de basis vormen voor de prognose. Dit zijn de gemeentelijke bevolking en aannames over specifieke kenmerken van die bevolking, namelijk geboorte, sterfte, buitenlandse migratie en binnenlandse migratie. Daarnaast zijn bij het berekenen van de prognose aannames over geplande woningbouw gehanteerd. In deze paragraaf verduidelijken we de voornaamste aannames die zijn gemaakt om de nieuwe bevolkingsprognose op te stellen.

Geplande woningbouw

Het GBPro-model gaat ervan uit dat geplande woningbouw een rol speelt bij de toekomstige ontwikkeling van de bevolking. Voor de nieuwste bevolkingsprognose zijn de huidige woningbouwplannen meegenomen, die aangeven dat er tussen 2023 en 2027 jaarlijks gemiddeld 1.900 nieuwe woningen zullen worden gebouwd. Voor de periode van 2027 tot 2041 is de inschatting

dat er jaarlijks gemiddeld 1.000 nieuwe woningen aan de woningvoorraad worden toegevoegd. In de prognoseperiode wordt geraamd dat er in totaal ruim 24.000 nieuwe woningen worden toegevoegd aan de woningvoorraad.

Geboorte

Het GBPro-model maakt gebruik van het totale vruchtbaarheidscijfer (TVC) om het aantal geboorten te modelleren. Het TVC geeft het gemiddelde aantal geboren kinderen dat een vrouw gedurende haar leven krijgt. In de bevolkingsprognose 2023 worden de vruchtbaarheidscijfers bepaald op basis van de cijfers uit de tien voorgaande jaren, 2013 tot en met 2022.

In de gemeente Groningen is het TVC in 2022 1,14. Dit is ruim 17 procent lager dan het TVC in 2013 (1,38). Kijken we over de gehele periode 2013 tot en met 2022, dan is het gemiddelde TVC ongeveer 7 procent lager dan het TVC in 2013. Voor de komende tien jaar (2023-2032) verwachten we dat deze lijn door zal trekken, en het vruchtbaarheidscijfer ook met ongeveer 7 procent zal dalen. Hoe verder in de tijd, hoe groter de onzekerheid wordt. Daarom is het lastig in te schatten hoe het TVC op langere termijn zal ontwikkelen. Om deze reden houden we vanaf 2033 het TVC constant in de bevolkingsprognose.

We rekenen niet verder met het verschil van 17 procent tussen 2013 en 2022, omdat we rekening moeten houden met de woningbouwplanning. De planning is dat in de komende 20 jaar ongeveer 17 procent van de op te leveren woningen een eengezinswoning is. Meer eengezinswoningen kan betekenen dat huishoudens die in dit type woning wonen, eerder geneigd zijn tot gezinsuitbreiding.

Sterfte

In 2022 heeft het CBS prognoses opgesteld voor de sterftcijfers van mannen en vrouwen (CBS, 2022). Sterftcijfers zijn het aantal sterfgevallen in een populatie in verhouding tot het aantal individuen in die populatie. In de CBS-prognose zijn de jaarlijkse sterftcijfers een factor lager dan het voorgaand jaar. In de bevolkingsprognose 2023 volgen wij deze ontwikkeling en nemen aan dat de historische sterftcijfers voor mannen en vrouwen jaarlijks met dezelfde factors als bij de CBS-prognose lager zullen zijn. Hierbij zijn de historische sterftekansen naar geslacht en leeftijd bepaald op basis van de cijfers uit de tien voorgaande jaren, 2013 tot en met 2022.

Buitenlandse migratiesaldo

Het buitenlands migratiesaldo is het aantal personen dat zich vanuit het buitenland in een gemeente vestigt min het aantal inwoners dat die gemeente verlaat om zich buiten Nederland te vestigen.

In de afgelopen 10 jaar heeft het buitenlands migratiesaldo van de gemeente Groningen recordhoogten bereikt, met een gemiddelde van ruim 1.600 per jaar. Het is echter onrealistisch om te verwachten dat dit in de komende jaren op een vergelijkbaar niveau zal blijven, gezien de aanzienlijke onzekerheid rond deze factor.

De prognose van het buitenlands migratiesaldo in Groningen is afgeleid van het gemiddelde jaarlijkse aandeel ervan in het totale landelijke migratiesaldo van de afgelopen tien jaar, wat uitkomt op 2 procent per jaar. In 2022 heeft het CBS een prognose opgesteld voor het landelijk buitenlands migratiesaldo voor de komende 20 jaar (CBS, 2022). Bij het voorspellen van het buitenlands migratiesaldo in Groningen nemen we aan dat het jaarlijkse saldo eveneens 2 procent bedraagt van het jaarlijks vastgestelde landelijke migratiesaldo. We passen dit percentage vanaf 2023 toe,

waardoor het gemiddelde jaarlijkse buitenlandse migratiesaldo uitkomt op 1.230 in de gemeente Groningen.

Binnenlandse migratiesaldo

Gedurende de afgelopen 10 jaar, van 2013 tot en met 2022, was het gemiddelde binnenlandse migratiesaldo in de gemeente Groningen -480. Dit betekent dat er gemiddeld meer mensen zijn vertrokken naar andere delen van het land dan er zijn binnengekomen vanuit andere regio's. Gezien de huidige plannen voor woningbouw, lijkt het onwaarschijnlijk dat deze trend zich zal voortzetten in de komende prognosejaren.

Met behulp van de aannames voor de natuurlijke groei, buitenlandse migratie en woningbouwplannen, berekenen we hoeveel ruimte er is voor vestigers in Groningen uit andere delen van Nederland. In de eerste jaren van de woningbouwplannen is ingeschat dat er veel gebouwd zal worden. Door de aanname in het prognosemodel (hoe meer woningen er worden gebouwd, des te meer ruimte er is voor bevolkingsgroei), zal het binnenlands migratiesaldo in de eerste prognosejaren erg hoog zal zijn. Dit is niet erg aannemelijk. We kiezen er daarom voor om het totale binnenlands migratiesaldo geleidelijk te verdelen over de prognosejaren. Dit doen we door aan te nemen dat een verandering in het woningsaldo een verandering van het binnenlands migratiesaldo tot gevolg heeft.

Literatuur

CBS en RIVM (2022). Sterfte en oversterfte in 2020 en 2021. Onderzoek door het CBS en het RIVM, onderdeel van het ZonMw onderzoeksprogramma Oversterfte

CBS Statline (2022). Prognose periode-levensverwachting; geslacht en leeftijd, 2022-2070

Duin, C. van en Feijten, P. (2023). Dalende vruchtbaarheid sinds 2010: de rol van opleidingsniveau. In: Statistische Trends, december 2023

Jong, A. de, Riele, S. te, Huisman, C., Duin, C. van, Husby, T. en Stoeldraijer, L. (2022). PBL/CBS Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2022–2050: Steden en randgemeenten groeien verder.

Jong, A.H. de en Hilderink, H.B.M. (2004). Lange-termijn bevolkingsscenario's voor Nederland, RIVM rapport 408129027

Colofon

Prognose bevolking en huishoudens gemeente Groningen 2023-2043, 2024

Auteurs

Narly Rambharos
Inge de Vries

Maand van uitgave

April 2024

Opdrachtgever

Gemeente Groningen

Fotografie

Deon Prins

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl/>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30
E: info@oisgroningen.nl
I: www.oisgroningen.nl